

Working on writing an essay is an important step towards full-fledged research work and valuable experience for scientific and practical activities. At scientific and practical conferences, young researchers present the results of their scientific work. This forces them to carefully prepare a speech and build public speaking skills. Each student has the opportunity to evaluate their work against the background of others and draw appropriate conclusions. Because conferences are usually a creative discussion of reports, each speaker can learn original thoughts and ideas. Such conferences contribute to the establishment of close links between higher education and students, as well as develop students' ability to apply theoretical knowledge and skills in practice.

Thus, the organization and effectiveness of independent extracurricular work in higher medical school are extremely important for the formation of clinical thinking in a medical student.

Key words: independent extracurricular work, higher medical school, student.

Рецензент – доц. Беляєва О. М.

Стаття надійшла 26.12.2020 року

DOI 10.29254/2077-4214-2021-2-160-158-161

УДК 378.147:614.253

Маслова Г. С., Третяк Н. Г., Кудря І. П., Шапошник О. А.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ЯК ПЕРЕДУМОВА У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЛІКАРЯ

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава)

maslovaas1708@gmail.com

Модернізацію вищої медичної освіти неможливо розглядати поза її зв'язком з розвитком наукових шкіл університетів і науково-дослідних умінь майбутніх фахівців. Прагнення до якісного медичного обслуговування, поліпшення здоров'я і підвищення тривалості життя населення актуалізує одну з основних проблем охорони здоров'я – проблему кадрового потенціалу. Конкурентоспроможність випускників медичних ВНЗ залежить від міри відповідності їх професійної підготовки сучасним вимогам ринку праці. Працедавець зацікавлений у творчому та ініціативному фахівцеві, з високим потенціалом до саморозвитку, здатному орієнтуватися в соціальних проблемах різного рівня і знаходити рішення з позиції дослідника [1].

В теперішній час важливою потребою ринку праці є спроможність до системного мислення, до інноваційної діяльності, уміння трансформувати інформацію в нові знання та знаходити їм застосування.

В умовах ринкової економіки, зростання конкуренції на ринках праці до фахівця пред'являється підвищена вимогливість до його професійної компетенції, загальної освіченості, ініціативності, комунікабельності, здатності до творчого мислення, бажанням розширити свої знання.

Підвищення якості підготовки фахівця вважається однією з найбільш актуальних проблем, що стоять перед системою сучасної освіти. Традиційно цілі вищої професійної освіти визначаються набором знань, умінь, навичок, якими повинен володіти випускник ВНЗ.

Сучасна система медичної освіти тісно пов'язана з необхідністю «освіти крізь усе життя». Безперервність медичної освіти охоплює усі фази навчання від довузівського до професійної перепідготовки та передбачає використання нових технічних знань для вдосконалення підготовки фахівця в умовах зростаючої конкурентоздатності. Сучасний світ потребує фахівців, здатних успішно та ефективно реалізувати

себе в умовах, що змінюються, відбуваються нині в суспільстві.

Важлива роль в підвищенні ефективності навчання в вищій школі відводиться активному навчанню, мета якого – створити передумови та умови, які сприяють формуванню у студентів творчої активності, відповідального підходу до оволодіння знаннями. У епоху науково-технічного прогресу наука стала продуктивною силою людського суспільства. У зв'язку з цим підготовка фахівців повинна спиратися на безперервну самоосвіту та ознайомлення з сучасними методами наукового дослідження. Цьому сприяє робота студентів в наукових групах, а також включення дослідної роботи в навчальний процес [2].

Науково-дослідна діяльність студента розглядається як один з ключових напрямків вдосконалення якості професійної підготовки студента [3]. Більш раннє залучення до роботи в студентське наукове товариство здатне не лише розширити їх знання по предмету, але і збагатити їх професійний досвід. Уся ця діяльність спрямована на формування активної творчої особи, що прагне до саморозвитку і самовдосконалення (як морального, так і професійного).

Розвиток дослідних навичок не повинен ставати долею лише тих студентів, які збираються зв'язати своє життя з наукою. Науковий підхід до розуміння будь-якої проблеми – цінне придбання для кожного студента, що бажає стати лікарем. Крім того, відповідно до нових освітніх стандартів випускник медичного ВНЗ повинен вирішувати такі професійні завдання, як ведення науково-дослідної діяльності, аналіз наукової літератури, дотримання вимог інформаційної безпеки до розробки нових технологій, участь в проведенні статистичного аналізу і рішенні окремих науково-дослідних і науково-прикладних завдань в області охорони здоров'я [4].

Форми організації науково-дослідної роботи майбутнього лікаря можуть бути різними, але основна структурна одиниця її – студентська наукова група (CHG), де головною формою є участь студентів у на-

укових дослідженнях, що виконуються на кафедрі. Він об'єднує велику кількість ентузіастів, які вивчають принципи, методи та способи ведення наукової роботи. Наукова спрямованість студентської групи – глибока розробка найважливіших питань медицини загалом та окремих її профільних напрямів [2].

Зміст роботи СНГ на кафедрі внутрішньої медицини № 1 Полтавського державного медичного університету має свої особливості. Основним напрямом її діяльності є виконання у позанавчальний час наукових досліджень з проблемної тематики кафедри. Тематика наукових досліджень студентів розглядається і затверджується на засіданнях кафедр. Успіх роботи наукової групи значною мірою забезпечується регулярністю засідань, ретельною підготовкою до них і активною зацікавленістю в цій роботі самих викладачів. Усі засідання групи проводяться 2 рази в місяць. Студенти виступають з реферативними доповідями, науковими повідомленнями за результатами виконаної роботи, обговорюють організаційні питання, виступають в дебатах і т. д. Результати власних досліджень студенти представляють у вигляді мультимедійної презентації, що забезпечує рішення таких задач, як формування позитивної навчальної мотивації, підвищення пізнавальної активності, залучення студентів в процес самоосвіти, стимулювання самостійно розвивати клінічне та критичне мислення, здібність до виділення і засвоєння головних аспектів в більшому обсязі навчальної інформації, розвиток творчих та комунікативних здібностей [5]. Окрім прослуховування наукових доповідей, кожне засідання СНГ на кафедрі включає демонстрацію та обговорення нестандартних клінічних випадків по різних нозологіях з провідними спеціалістами кафедри, де детально розбирають сучасні методи дослідження та лікування. На кафедрі є наукова лабораторія з різною інструментальною апаратурою для обстеження пацієнтів, де майбутні лікарі мають вільний доступ до практики.

В плані навчально-дослідної роботи студенти 4-го курсу при вивченні внутрішньої медицини оформляють клінічну історію хвороби з детальним освітленням анамнезу захворювання, етапів звернення по медичну допомогу і методів дослідження, що проводяться, загальною статусу хворих і даних клінічного, лабораторного і інструментального методів дослідження з обґрунтуванням діагнозу, диференціального діагнозу, вибраного методу лікування і прогнозування захворювання.

Курація стаціонарного пацієнта з внутрішніх хвороб є варіантом навчально-дослідної роботи, що дозволяє закріпити отримані теоретичні знання та практичні навички. Важливим моментом такого підходу до формування клінічного досвіду студентів є прямий доступ до пацієнта і безперервність спостереження. Це створює психологічну атмосферу довіри, розвитку творчих здібностей і клінічного мислення студента.

На кафедрі розроблена і видана схема написання історії хвороби, в якій представлені розділи, що відображають творчу роботу студента біля ліжка хворого. Крім того, розроблені критерії оцінки написаної історії хвороби, що дозволяють викладачеві оцінити уміння студента: налагодити контакт з пацієнтом, здібність виявлення скарг, даних анам-

незу, правильність виконання обов'язкових дій при об'єктивному дослідженні пацієнта, вибирати адекватні методи лабораторних, інструментальних методів дослідження для постановки діагнозу, синтезувати та аналізувати отримані дані про хворого, проводити диференційну діагностику, логічно обґрунтовувати клінічний діагноз, призначати патогенетичну, індивідуальну і комплексну терапію. У цій історії хвороби студент повинен показати й низку творчих запитань патогенезу, патанатомії на сучасному рівні науки, що вимагає вивчення монографічної літератури, яку кожному студенту рекомендується викладачем індивідуально.

Захист історії хвороби проводиться в групі, де студент повинен показати свої здібності грамотно і логічно доповісти історію хвороби, відповісти на поставлені запитання та показати здібність в дискусії. Кращі історії хвороби за змістом і за оформленням, які оцінені викладачем на «відмінно», та ті, що отримали відмінну оцінку при захисті, представляються на конкурс «На крашу історію хвороби», який проводиться на нашій кафедрі. Відбір історій проводиться на засіданні СНГ, де присутні викладачі та студенти наукової групи кафедри, таємним голосуванням. Студенти, які зайняли призові місця нагороджуються монографіями від співробітників кафедри та грамотами, що, поза сумнівом, активує їх до більш серйозного відношення у виконанні даної роботи.

Ще однією із форм навчально-дослідної роботи є проведення щотижневих клінічних конференцій для студентів 6-го курсу. Доповіді, що заслуховують, доповнюються клінічним розбором історій хвороб з демонстрацією пацієнта. На конференції проводиться організація творчої дискусії із залученням студентів і викладачів. Загальна підготовка студентів дозволяє брати активну участь в обговоренні доповідей, доповнювати їх. Публічні виступи з доповідями виробляють навички вільного користування матеріалом, уміння швидко концентрувати увагу при відповідях на питання і вести наукову дискусію.

Активна участь в діяльності СНГ формує такі важливі якості і навички як самостійність, уміння аналізувати теоретичну інформацію, планувати і організовувати, проводити експерименти, аналіз і узагальнення результатів, остаточно формулювати виведення і пояснювати наукові гіпотези [6]. Атмосфера СНГ дозволяє студентам відчути себе справжнім фахівцем своєї професії та науковцями, а проведення засідань групи дає студентам можливість зрозуміти тонкощі роботи лікаря.

Дослідна діяльність студентів включає кілька етапів. Так на першому етапі відбувається робота з джерелами літератури по вибраній темі, що дозволяє студенту набути нових знань, познайомитися зі станом досліджуваної проблеми на сучасному рівні розвитку науки. На даному етапі студент може представити уявити своє повідомлення у вигляді доповіді з презентацією.

Наступний етап дослідної діяльності є вибір і освоєння методики дослідження, аналіз і обробка отриманих даних із застосуванням статистичних методів і способів математичного аналогового і інформаційного моделювання, що розвиває логічне мислення у майбутнього лікаря. На цьому рівні студенти можуть представити результати своїх досліджень у

вигляді тез і подавати їх для публікації в збірниках наукових праць.

Доповіді є однією з форм навчально-дослідної роботи студентів на кафедрі. Вони стали важливим засобом організації самостійної роботи студентів, глибокого вивчення першоджерел, наукової літератури, засобом навчання систематизувати, логічно викладати і узагальнювати прочитаний матеріал. В процесі роботи над рефератами виявляються зацікавлені та здатні студенти, що бажають продовжувати роботу в науковій групі кафедри [7].

Заключним і найскладнішим етапом роботи є доповідь на студентській конференції. Студент набуває навиків публічного виступу, вчиться вмінню захищати результат своєї діяльності.

Дослідження допомагають в отриманні необхідних умінь і навичок. Дають можливість студентам переконатися в правильності вибору професії, адаптуватися до навчальної діяльності, досвід виступу з доповіддю на конференціях різного рангу.

На кафедрі внутрішньої медицини № 1 науковою роботою охоплені студенти 4-6 курсів, які неодноразово посідали призові місця на Всеукраїнських і Міжнародних студентських наукових форумах. Тематика студентських наукових робіт відповідає проблемам, які розробляються на кафедрі. За останні 3 роки студентами опубліковано 12 публікацій. Підготовлено

10 доповідей на підсумкову наукову студентську конференцію ПДМУ, 19 доповідей зроблено студентами на Республіканських та Міжнародних наукових студентських конференціях. Щорічно студенти науковці беруть участь та стають призерами Всеукраїнських науково-практичних конференцій. Наукові роботи студентів СНГ нашої кафедри були відібрані до участі в II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за спеціальністю медицина і нагородженні дипломами I, II, III ступеню.

Студенти, які займаються науково-дослідною роботою, набувають ряд найважливіших професійно значущих навичок і якостей: відповідальність, аналітичний спосіб мислення, цілеспрямованість, організованість, комунікабельність, впевненість в собі, інтерес до професії, дозволяє краще адаптуватися не тільки до навчальної, а й майбутньої професійної діяльності [3].

Висновки. Таким чином, науково-дослідна діяльність на кафедрі внутрішньої медицини № 1 в рамках студентської наукової групи та навчально-дослідна робота кожного студента, яка проводиться на практичних заняттях, формує позитивне ставлення студентів до своєї майбутньої професії, сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців, які зможуть застосувати знання, вміння і навички в практичній діяльності.

Література

1. Korovina IA, Zabolotnaia SG, Khabarova TS. Razvitiie issledovatel'skikh umenii studentov meditsinskogo VUZA v aksiologicheskoi srede vysshego professional'nogo obrazovaniia. Sovremennye problem nauki i obrazovaniia. 2018;1:1. Dostupno: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=27405>. [in Russian].
2. Tretiak NH, Dudchenko MO, Shaposhnyk OA, Kudrya IP. Rol studentskoho naukovoho tovarystva yak shliakh u formuvanni samostiinoi roboty studentiv. Visnyk problem biolohii i medytyny. 2017;1(135):232-4. [in Ukrainian].
3. Shevliuk NN, Stadnikov AA. Nauchno-issledovatel'skaia rabota studenta kak osnova razvitiia poznavatel'noi aktivnosti, interesa k spetsial'nosti, tvorcheskoi samostoiatel'nosti professional'no-znachimyykh kompetentsii. Morfologiya. 2015;2:87-8. [in Russian].
4. Zelentsova VL, Shilko VI, Nikolina EV, Myshinskaya OI, Sergeeva LM, Safina EV, et al. Issledovatel'skaia rabota studentov meditsinskogo universiteta v sisteme formirovaniia professional'nykh kompetentsii. Vestnik Ural'skogo gosudarstvennogo meditsinskogo universiteta. 2018;2:71-3. [in Russian].
5. Sapozhnychenko LV, Kozlova YuV. Aktualni problem teoretychnoi ta praktychnoi pidhotovky studentiv-medykiv pry vyvchenni tsykladu "Vnutrishnia medytyna" na 6 kursu. Medychna osvita. 2018;3:67-9. DOI: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2018.3.8725>. [in Ukrainian].
6. Makarenko OV. Formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti maibutnikh likariv nazasadakh orhanizatsii ikhnoi piznavalnoi diialnosti. ScienceRise: Pedagogical Education. 2017;6(14):36-9. [in Ukrainian].
7. Shchastnyi AT. Nauchno-issledovatel'skaia rabota studentov: ucheb.-metod. posobie. Vitebsk: VGMU; 2017. 106 S.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ЯК ПЕРЕДУМОВА У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЛІКАРЯ

Маслова Г. С., Третяк Н. Г., Кудря І. П., Шапошник О. А.

Резюме. Проведення науково-дослідної роботи студентів на кафедрі внутрішньої медицини № 1 підвищує ефективність навчання та сприяє формуванню професійної особистості лікаря. Основною структурною одиницею організації науково-дослідної роботи майбутнього лікаря – студентська наукова група, де головною формою є участь студентів у наукових дослідженнях, що виконуються на кафедрі. Атмосфера студентської наукової групи дозволяє майбутнім медикам відчути себе справжнім фахівцем своєї професії та науковцями, а проведення засідань групи дає їм можливість зрозуміти тонкощі роботи лікаря. На кафедрі є наукова лабораторія з різною інструментальною апаратурою для обстеження пацієнтів, де майбутні лікарі мають вільний доступ до практики. Науковою роботою охоплені студенти 4-6 курсів, які неодноразово посідали призові місця на Республіканських та Міжнародних наукових студентських конференціях, Всеукраїнських науково-практичних конференціях. Курація стаціонарного пацієнта з оформленням історії хвороби є варіантом навчально-дослідної роботи при вивченні внутрішньої медицини, що дозволяє закріпити отримані теоретичні знання та практичні навички. Кращі історії хвороби за змістом і за оформленням, які оцінені викладачем на «відмінно» представляються на конкурс «На кращу історію хвороби». Нагородження студентів монографіями від співробітників кафедри та грамотами активує їх до більш серйозного відношення у виконанні даної роботи. Проводяться щотижневі клінічні конференції для студентів 6-го курсу, де заслуховують доповіді, які доповнюються клінічним розбором історій хвороб з демонстрацією пацієнта.

Таким чином, науково-дослідна діяльність на кафедрі внутрішньої медицини № 1 в рамках студентської наукової групи та навчально-дослідна робота кожного студента, яка проводиться на практичних заняттях,

формує позитивне ставлення студентів до своєї майбутньої професії, сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців, які зможуть застосувати знання, вміння і навички в практичній діяльності.

Ключові слова: науково-дослідна робота студентів, студентська наукова група.

ORGANIZATION OF RESEARCH WORK OF STUDENTS IN THE STUDY OF INTERNAL MEDICINE AS A BACKGROUND IN THE FORMATION OF THE PROFESSIONAL PERSONALITY OF A DOCTOR

Maslova G. S., Tretiak N. G., Kudria I. P., Shaposhnyk O. A.

Abstract. Conducting research work of students at the department of internal medicine № 1 increases the effectiveness of training and promotes the formation of the professional personality of the doctor. The main structural unit of the organization of research work of the future doctor is a student research group, where the main form is the participation of students in research performed at the department. The atmosphere of the student research group allows future physicians to feel like a real specialist in their profession and scientists, and holding group meetings gives them the opportunity to understand the intricacies of the doctor's work. The department has a scientific laboratory with various instrumental equipment for examination of patients, where future doctors have free access to practice. The scientific work involves students of 4-6 courses, who have repeatedly won at National and International scientific student conferences, All-Ukrainian scientific and practical conferences. Curation of an inpatient with a medical history is a variant of educational and research work in the study of internal medicine, which allows to consolidate the acquired theoretical knowledge and practical skills. The best medical histories in terms of content and design, which are evaluated by the teacher as «excellent» are submitted to the competition «For the best medical history». Rewarding students with monographs from the staff of the department and diplomas activates them to a more serious attitude in the performance of this work. Weekly clinical conferences are held for 6th year students, where reports are heard, supplemented by clinical analysis of case histories with patient demonstration.

Thus, research activities at the department of internal medicine № 1 within the student research group and research work of each student, which is carried out in practical classes, forms a positive attitude of students to their future profession, improves the quality of training of future professionals who can apply knowledge, skills and abilities in practice.

Key words: research work of students, student research group.

*Рецензент – проф. Катеренчук І. П.
Стаття надійшла 26.01.2021 року*

DOI 10.29254/2077-4214-2021-2-160-161-165

УДК 575:61:001.4-028.53

*Рябушко О. Б., Єрошенко Г. А., Клепець О. В., Ваценко А. В.,
Улановська-Циба Н. А., Передерій Н. О.*

ЕПОНІМИ У МЕДИЧНІЙ БІОЛОГІЇ

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава)

ryabushko12@ukr.net

Сучасний етап життя суспільства характеризується стрімким розвитком науки і техніки, що в свою чергу вимагає створення сучасних засобів навчання та удосконалення наукової термінології. Завданням вищих медичних навчальних закладів є створення сучасної та досконалої матеріально-технічної освітньої бази, яка б дозволила готувати висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців-медиків. Медична біологія як навчальна дисципліна спрямована на формування у майбутнього медика сучасного наукового світогляду і сприяє у подальшому втіленню досягнень інших фундаментальних дисциплін у практичні галузі медицини [1, 2].

При вивченні медичної біології здобувачі освіти повинні засвоїти не тільки термінологію природничих наук, але й значну кількість нових для них, складних медичних термінів. Значне місце в медичній термінології займають терміни, що позначають різні симптоми, синдроми і хвороби. Серед медичних термінів часто зустрічаються епонімічні клінічні терміни, в яких відображені імена вчених або лікарів, що вперше описали певну хворобу, явище, метод дослідження або ж уперше застосували особливий метод лікування чи діагностики. Крім того, студенти

зустрічають епоніми при вивченні гістології, цитології, ембріології, анатомії, фізіології, мікробіології, що має важливе значення для формування між-дисциплінарної інтеграції та полегшує адаптацію до вивчення дисциплін клінічного циклу. Знання та свідоме розуміння термінів-епонімів, вміння їх застосовувати вже на початку фахової підготовки майбутніх лікарів сприяє підвищенню інтелектуального рівня, опануванню професійною термінологією та мовою фахівців [2, 3].

Мета роботи – провести аналіз та визначити роль термінів-епонімів, які використовуються при вивченні дисципліни медична біологія, зокрема, розділів – антропогенетика та медична генетика, дослідити особливості структури цих термінологічних одиниць.

Епонім (гр. *εponymos* – той, що дає ім'я, назву) – особа, від імені (прізвища) якої утворено назву місцевості, країни, народу та ін. Характерною особливістю медичної термінології є широке використання власних імен, тобто епонімічних назв. Кожен епонім містить частину історії, культури, яка творилася великими сподвижниками медицини від найдавніших часів до сьогодення. Використання епонімів у науковій та навчальній літературі робить текст більш ла-